

RAGIP ZARAKOLU: Kentinize hoşgeldiniz Baron Zekiyan

Posted on 18/09/2014

Teşekkürler Türkiye. Demek, istendi mi olabiliyormuş. Saygıdeğer Levon Zekiyan'ın yurttaşlığı kısa zamanda onaylandı ve Türkiye Ermeni Katolik toplumunun dinî lideri olarak, Sırp Pırgıç Ermeni Katolik Katedrali'nde düzenlenen seremoni ile görevine resmen başladı.

Saygıdeğer Arbişop Zekiyan İstanbul, Şehr-i Konstantiniye sizi özleşmişti.

Venedik de sizi özleyecek ve bağını koparmayacak sizden ilelebet.

Baron Zekiyan, tam bir İstanbul beyefendisidir.

Yitik Osmanlıcanın tadını onun söyleminde yakalarsınız.

Gittikçe yitmekte olan İstanbul Türkçesinin o güzel tadını.

İlginç değil mi, Anadolu'nun hızla yitmekte olan Türkçe ağızlarının, Antep, Kayseri, Maraş, Diyarbakır ağızlarının izlerine, bu hafta Erivan'da 5. Konferansı toplanacak olan Ermeni Diasporası'nın Avustralya'sında, Latin Amerika'sında rastlarsınız. Eski İstanbul'un özgün şarkılarına da. Tehcir türkülerine de...

Prof. Dr. Zekiyan, bir din adamı ve teolog olmasının yanında, müthiş, kapsayıcı bir hümanizmaya sahiptir. Zaten doktora tezi de hümanizma üzerinedir.

Sözde değil, gerçek bir inançlararası diyalogdan yana olmak bir yana, yaşamı onun bir

örneğidir.

Onun hümanizması, aynı zamanda sol-dostu olmayı da kapsar.

İki kadim kentin yani İstanbul ve Venedik'in ruhu sanki onda tabahhur etmiş gibidir. Ve Sivas'tan çıkıp, yolu ta Venedik'teki San Laranzo adasına varan Mıhıtar Efendi'nin nizamına da aşinadır.

Zaten bir Ermeni-Türk aydınları diyalog toplantısına da evsahipliği yapmak için Venedik'ten uygun bir yer olmazdı.

San Laranzo adasında, kocaman bir Osmanlı bayrağı görünce doğrusu biraz şaşırılmışım. Sonra adanın Osmanlı devletinin himayesinde olduğunu öğrenmişim. O zamanın dünyasında devletlere tanınan ayrıcalıklar meğerse karşılıklı da olabiliyormuş. Yani sadece Avrupa devletlerinin değil, Osmanlı devletinin de Avrupa'da sahip olduğu karşı imtiyazlar varmış, o dönemin yitik dünyasında.

O ada ki, matbaası ve yayıncılığı ile erken dönemlerden itibaren Ermeni rönesans ve aydınlanmasının, Ermeni hümanizmasının önemli merkezlerinden biri olmuştur.

Müthiş bir koleksiyona sahiptir. Lord Byron dâhil kimlere evsahipliği etmemiştir.

Aynı zamanda Ermenicenin en iyi öğrenildiği yerlerden biridir Venedik. Lord Byron da dâhil, bu antik dilin gizemini kimler çözmeye çalışmamıştır ki bu adada.

Bir zamanki Ergenekon medyası bu kursları da, "terörist yetiştirme merkezi" olarak ilan etmemiş miydi?

Katedral, Levon Bey'in layık olduğu bir sevgi seli ile kaplıydı. Dünyanın çeşitli yerlerinden

gelen dostları, farklı inanç gruplarının, dinlerin temsilcileri...

Diyamet İşleri'nden kimse var mıydı bilmem. Yoksa, keşke olsaydı.

Devir ritüeli de, Golgotha yolu ile elbette kabil-i kıyas olmasa da, hayli meşakkatli idi.

Prof. Zekiyan'ın aynı zamanda Şehr-i Amed'in Diyakosu rütbesi taşımasının da, güzel kapsayıcı bir anlamı vardı benim için.

Türkiye son on yıldır, inanç paradigması bağlamında güzel şeyler de yaptı. Elbette yetmez, yeterli değil, alınacak yol var daha. Ama yapılan da müteşekkik olmak gerek.

Bunlardan biri de, Rum Ortodoks Patrikhanesi'nin yönetiminde yer alacak din adamlarına yurttaşlık verilmesi.

Ama yetmez, Heybeliada Ruhban Okulu'nun açılma/ açılmama işkencesine artık bir son vermek.

1971 cuntasının bu kapatma eylemi, bütün dünya Ortodoks cemaatini aşıladı.

Aşılanmanın ne demek olduğunu İslam cemaati çok iyi bilir.

Evet, Atina'da bir caminin olmayışı Yunanistan'ın ayıbı. Ama Heybeli Türk ve Yunan milliyetçiliğinin çekişmesinin kurbanı olmamalı.

Fener, bir Yunan kurumu değil. Fener önemli bir bölümü Osmanlı tebası/ yurttaşı olan dünya Ortodoks cemaatinin en üst kurumu.

Bu Türkiye'nin sahip olduğu bir zenginlik. Fatih'e övgüler düzenler, onun tavrını örnek

almalı.

Ama benim 90'lardan beri hayalim, tüm İstanbul, Anadolu kökenlilere, onların ahfadına, Rum, Ermeni, Süryani, Yahudi vd. doğal yurttaşlık hakkının tanınması.

İspanya'nın Safarad Yahudilerine daha 20. yy. başlarında bu hakkı tanınması gibi.

Çünkü onlar bu coğrafyaya ait, onlar bu coğrafyanın yitik çocukları...

Merak edenler için Aras Yayınları'ndan onun kısa biyografisini aldık:

Boğos Levon Zekiyan, 1943'te İstanbul'da doğdu. 1949 ve 1959 yılları arasında ilköğrenimini Sakızağacı'ndaki Mığhitaryan Okulu'nda, ortaöğrenimini Venedik'teki Moorat-Raphael Koleji'nde tamamladı. 1952 ve 1968 yılları arasında ise Roma'daki Pontificia Università Gregoriana'da Felsefe ve Teoloji bölümlerini bitirdi, Doğu Teolojisi ve İnanç Sistemleri üzerine çalıştı. 1971 ve 1986 yılları arasında İstanbul'da İtalyan Lisesi, Pangaltı Lisesi ve Getronagan Lisesi'nde öğretmenlik, Venedik'te de Moorat-Raphael Koleji'nde öğretmenlik ve müdürlük yaptı.

Akademik ve idari sorumlulukları:

1974-81 Venedik'teki San Lazzaro Ermeni Akademisi Sekreteri.

1976-91 Milano'daki "Centro di Studi e di Documentazione della Cultura Armena"da Edebiyat ve Tarih Uzmanı.

1976-... Venedik Üniversitesi Ermeni Dili ve Edebiyatı Bölüm Başkanı.

1984-... Moorat-Raphael Koleji ve Venedik Üniversitesi'nde düzenlenen Ermeni Dili ve

Kültürü-Yoğunlaştırılmış Yaz Kursları Direktörü.

1988-... Roma'daki "Pontifical Institute of Oriental Studies"ın Başkanı.

1991-... "Italiarmenia" Derneği başkan yardımcısı ve yönetim kurulu üyesi ve "Padus-Araxes" Derneği'nin başkanı ve dört kurucusundan biridir.

Türkçede yayımlanan kitapları: Ermeniler ve Modernite (Aras Yayınları); Venedik'ten İstanbul'a Modern Ermeni Tiyatrosu'nun İlk Adımları & Ermeni Rönesansı ve Mikhitaristlerin Tiyatro Faaliyetleri (BGST Yayınları); Hümanizm/Düşünsel İçlem ve Tarihsel Kökenler (İnkılap Kitabevi)

Kaynak: [TARAF](#)